

Απόφαση με τη μορφή Εντολής σύμφωνα

με τις διατάξεις του Άρθρου 58(2)(δ) του ΓΚΠΔ

ΘΕΜΑ: Καταγγελία από συντεχνίες Ο.ΒΙ.Ε.Κ – Σ.Ε.Κ και Σ.Ε.Β.Ε.Τ.Τ.Υ.Κ. – ΠΕΟ των εργαζομένων της ΚΕΟ PLC, για πιθανή παράβαση του ΓΚΠΔ

Έχοντας υπόψιν τις διατάξεις:

- (α) των Άρθρων 55(1), 56(2), 57(1)(α) και 58(2)(δ) του Γενικού Κανονισμού (ΕΕ) 2016/679 και
- (β) του άρθρου 19(5) του Νόμου 125(Ι)/2018,

εκδίδεται η πιο κάτω Εντολή:

A. Γεγονότα:

1. Στις 14/10/2019, υποβλήθηκε καταγγελία στο Γραφείο μου από εκπροσώπους της Ο.ΒΙ.Ε.Κ – Σ.Ε.Κ και Σ.Ε.Β.Ε.Τ.Τ.Υ.Κ. – ΠΕΟ (στο εξής Καταγγέλλοντες) εκ μέρους των εργαζομένων στην εταιρεία ΚΕΟ PLC (στο εξής Καθ'ης την καταγγελία), σε σχέση με την αντικατάσταση και αναβάθμιση του συστήματος κτυπήματος κάρτας, ούτως ώστε να συνάδει με τη σύγχρονη τεχνολογία και τα συστήματα λογισμικού.

1.1. Συγκεκριμένα, οι εκπρόσωποι των εργαζομένων της Ο.ΒΙ.Ε.Κ – Σ.Ε.Κ και Σ.Ε.Β.Ε.Τ.Τ.Υ.Κ. – ΠΕΟ στην Καθ'ης την καταγγελία, ισχυρίζονται ότι τόσο το περιεχόμενο της Δήλωσης Πολιτικής όσο και του Ενημερωτικού Εντύπου με τίτλο Αναβάθμιση Συστήματος καταγραφής ώρας εισόδου/εξόδου, δε συνάδει με τις πρόνοιες του Γενικού Κανονισμού (ΕΕ) 2016/679 (στο εξής ΓΚΠΔ).

1.2. Στο έντυπο που υποβλήθηκε στο Γραφείο μου, αναφέρθηκαν επιγραμματικά ως θέματα προς διερεύνηση η χρήση και διάρκεια διατήρησης δεδομένων, η επεξεργασία των προσωπικών δεδομένων, καθώς και το γεγονός ότι η κάρτα εισόδου/εξόδου είναι υπερβολικό μέτρο.

2. Στις 17/10/2019, Λειτουργός του Γραφείου μου, απέστειλε ηλεκτρονικό μήνυμα στην XXXXXXXX του τμήματος προσωπικού της Καθ'ης την καταγγελία, ζητώντας τη θέση της, για τους ισχυρισμούς των Καταγγελλόντων, μέχρι τις 11/11/2019, καθώς και **α)** Εκτίμηση Αντικτύπου που διενεργήθηκε για τις επιπτώσεις/κινδύνους της χρήσης τέτοιου Συστήματος (Άρθρο 35 του ΓΚΠΔ), **β)** Αρχείο Δραστηριοτήτων, **γ)** Αναρτημένη Πολιτική Προστασίας και **δ)** Στοιχεία Υπεύθυνου Προστασίας Δεδομένων της ΚΕΟ PLC.

Θέσεις Καθ'ης την καταγγελία εκπροσωπούμενης από δικηγόρο και παραρτήματα:

3. Ο δικηγόρος της Καθ'ης την καταγγελία, στις 18/11/2019 έστειλε επιστολή με τις θέσεις και απόψεις της. Στις 30/12/2019 το Γραφείο μου έθεσε διάφορα θέματα που προέκυψαν από την επιστολή και καταγράφονται κάτωθι και τα παραρτήματα που έστειλε η Καθ'ης την καταγγελία. Στις 14/02/2020, ο δικηγόρος της Καθ'ης την καταγγελία έστειλε δεύτερη απαντητική επιστολή. Μαζί με τις δύο επιστολές που απέστειλε, επισύναψε **α)** τη Δήλωση Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων Εργοδοτούμενων και/ή Αντιπροσώπων, **β)** την Ειδοποίηση Αναβάθμισης Συστήματος καταγραφής ώρας εισόδου/εξόδου, **γ)** την Εκτίμηση Αντικτύπου, το Αρχείο Δραστηριοτήτων, **δ)** τη Δήλωση Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων σε σχέση με Υποψήφιους για Εργασία και **ε)** το έντυπο ΚΕΟ GENERAL DATA PROTECTION PRIVACY POLICY, ως Παραρτήματα.

3.1. Στις δύο επιστολές της Καθ'ης την καταγγελία, ημερομηνίας 18/11/2019 και 14/02/2020, αναφέρονται μεταξύ άλλων τα ακόλουθα:

3.1.1. το παράπονο των συντεχνιών, δε φαίνεται να έχει υποβληθεί από οργανισμό στον οποίο περιλαμβάνεται στους καταστατικούς σκοπούς του η προστασία των προσωπικών δεδομένων ή να έχει υποβληθεί από τα ίδια τα υποκείμενα των δεδομένων. Συνεπώς, δεν πρόκειται για νομότυπο παράπονο και προς τούτο η Καθ'ης την καταγγελία επιφυλάσσει όλα τα δικαιώματα της,

3.1.2. η Καθ'ης την καταγγελία για σκοπούς συνεργασίας με το Γραφείο μου, θεώρησε πρέπον ν' απαντήσει στο Ερωτηματολόγιο ημερομηνίας 17/10/2019. Στην περίπτωση, που υποβληθεί το εν λόγω παράπονο με νομότυπο τρόπο στο μέλλον ή εάν ενημερωθεί στο μέλλον ότι εν λόγω παράπονο διερευνάται επίσημα, τότε η Καθ'ης την καταγγελία επιφυλάσσει το δικαίωμα της να προβάλει συμπληρωματικά σχόλια και θέσεις προς υπεράσπιση των δικαιωμάτων της.

3.2. Η Καθ'ης την καταγγελία στις 3/10/2019, για σκοπούς συμμόρφωσης με τον ΓΚΠΔ, απέστειλε μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου και/ή παρέδωσε δια χειρός στους εργοδοτούμενους (Καταγγέλλοντες) Δήλωση Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων.

3.3. Το ίδιο έπραξε και στις 9/10/2019, όπου για σκοπούς εφαρμογής του αναφερόμενου μέτρου, απέστειλε και/ή παρέδωσε ξεχωριστή ειδοποίηση σε σχέση με την αντικατάσταση και εγκατάσταση του νέου συστήματος κτυπήματος κάρτας.

3.3.1. Στην εν λόγω ειδοποίηση, η Καθ'ης την καταγγελία, ενημέρωνε το προσωπικό της ότι μέσω των νέων συσκευών θα συλλέγει, αποθηκεύει και χρησιμοποιεί τον αριθμό κάρτας υπαλλήλου, την ημερομηνία εισόδου/εξόδου, την ώρα εισόδου/εξόδου και φωτογραφία χαμηλής ανάλυσης του υπαλλήλου προς το σκοπό τήρησης των εργασιακών ωραρίων και τη συμμόρφωση των συμβατικών υποχρεώσεων με απώτερο στόχο την διαχείριση χρόνου και την αντιμετώπιση τυχόν παραπόνων και πειθαρχικών παραπτώματων.

3.4. Προς ενημέρωση του Γραφείου μου, επισύναψε τη Δήλωση Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων Εργοδοτούμενων και/ή Αντιπροσώπων και την Ειδοποίηση αναβάθμισης συστήματος καταγραφής ώρας εισόδου/εξόδου, που στάληκε και/ή παραδόθηκε στους εργοδοτούμενους, αντίστοιχα.

3.5. Η θέση της Καθ'ης την καταγγελία, είναι ότι η αντικατάσταση και εγκατάσταση του εν λόγω συστήματος καθώς και η επεξεργασία των εν λόγω δεδομένων είναι απαραίτητη για εκτέλεση συμφωνίας μεταξύ της Καθ'ης την καταγγελία και Καταγγελλόντων καθώς και για την ικανοποίηση του έννομου συμφέροντος που επιδιώκει ο υπεύθυνος επεξεργασίας (σε αυτή την περίπτωση η Καθ'ης την καταγγελία). Στην υπό αναφορά επεξεργασία εφαρμόζεται, όπως αναφέρει, τουλάχιστον μία από τις ακόλουθες περιπτώσεις του Άρθρου 6 του ΓΚΠΔ:

“β) Η επεξεργασία είναι απαραίτητη για την εκτέλεση σύμβασης της οποίας το υποκείμενο των δεδομένων είναι συμβαλλόμενο μέρος [.....]

στ) η επεξεργασία είναι απαραίτητη για τους σκοπούς των έννομων συμφερόντων που επιδιώκει ο υπεύθυνος επεξεργασίας ή τρίτος”

3.6. Προς ενημέρωση του Γραφείου μου, έχει επισυνάψει την Εκτίμηση Αντικτύπου.

3.7. Είναι η θέση της Καθ'ης την καταγγελία ότι η αντικατάσταση και εγκατάσταση του νέου συστήματος κτυπήματος κάρτας δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι είναι μεμπτή, αδικαιολόγητη ή δυσανάλογη ενέργεια. Η Καθ'ης την καταγγελία χρησιμοποίησε και προηγουμένως το σύστημα κτυπήματος κάρτας συλλέγοντας μέσω της συσκευής αυτής τον αριθμό κάρτας υπαλλήλου, ημερομηνία και ώρα εισόδου/εξόδου. Η μόνη ουσιαστική αλλαγή με την αντικατάσταση και εγκατάσταση του νέου συστήματος, είναι η συλλογή και αποθήκευση φωτογραφίας χαμηλής ανάλυσης του υπαλλήλου και ως προς αυτό η Καθ'ης την καταγγελία έχει περιορίσει το χρόνο διατήρησης της φωτογραφίας, σ' ένα μήνα σε αντίθεση με άλλα δεδομένα τα οποία είναι απαραίτητα, όπως ισχυρίζεται, να διατηρούνται για μεγαλύτερο χρονικό διάστημα. Στο παρελθόν είχαν προκύψει περιπτώσεις όπου άτομα χρησιμοποιούσαν την κάρτα άλλου υπαλλήλου για σκοπούς παράκαμψης των κανόνων ωραρίου.

3.8. Η περίοδος διατήρησης των υπόλοιπων δεδομένων, καθορίστηκε στα 7 χρόνια, αφού λήφθηκαν υπόψιν οι περίοδοι παραγραφής που ισχύουν αναφορικά με συμβατικές διαφορές βάσει του Κυπριακού Δικαίου. Στην Έκθεση Αντικτύπου, αναφέρεται ότι το ζήτημα αυτό θα επαναξιολογηθεί και τροποποιηθεί εάν αυτό κριθεί αναγκαίο.

3.9. Το φάσμα των δεδομένων που διατηρούνται έχει περιοριστεί στο τι είναι απόλυτα αναγκαίο, ο αριθμός κάρτας υπαλλήλου, η ημερομηνία και ώρα εισόδου/εξόδου και η φωτογραφία χαμηλής ανάλυσης του υπαλλήλου. Επιπρόσθετα, έχει περιοριστεί η πρόσβαση στα συγκεκριμένα στοιχεία.

3.10. Όπως αναφέρει η Καθ'ης την καταγγελία, η παρούσα περίπτωση δεν αφορά βίντεο-παρακολούθηση και χρήση βιομετρικών συστημάτων αλλά στη συλλογή φωτογραφίας χαμηλής ανάλυσης του υπαλλήλου. Όμως, θεωρεί σκόπιμο ν' αναφερθεί κατ' αναλογία στην πιο κάτω αναφορά της Γνώμης 2/2018 που εξέδωσα στις 19/10/2018 βάσει του Άρθρου 58(3)(β) του ΓΚΠΔ για τη Βίντεο-παρακολούθηση στο χώρο εργασίας και τη χρήση βιομετρικών συστημάτων,

“Ως εκ τούτου, η χρήση βιομετρικών συστημάτων (αναγνώριση προσώπου-facial recognition ή δακτυλοσκόπηση) από τους εργοδότες, για σκοπούς ελέγχου της ώρας προσέλευσης και αποχώρησης των υπαλλήλων στο χώρο εργασίας τους, απαγορεύεται. Ο υπεύθυνος επεξεργασίας πρέπει να επιλέγει άλλα μέσα λιγότερο παρεμβατικά/ επαχθή για την ανθρώπινη αξιοπρέπεια από αυτά που συνεπάγεται η συλλογή και χρήση δακτυλικών αποτυπωμάτων. Ως τέτοια μέσα είναι για παράδειγμα το σύστημα του κτυπήματος της κάρτας, οι συχνοί/ απροειδοποίητοι έλεγχοι από το Διευθυντή/ Προϊστάμενο στο σύστημα της κάρτας, η παρουσία ενός επόπτη στο χώρο όπου λειτουργεί το σύστημα ή εναλλακτικά η τοποθέτηση κάμερας παρακολούθησης πάνω από το μηχάνημα κάρτας”.

3.11. Η συλλογή και επεξεργασία της φωτογραφίας χαμηλής ανάλυσης του εργοδοτούμενου σε συνδυασμό με το μηχάνημα κάρτας στο σύνολο του όπως έχει εφαρμοστεί από την Καθ'ης την καταγγελία, δε μπορεί να θεωρηθεί υπερβολικό μέτρο. Αντίθετα αποτελεί λιγότερο επαχθές και αναλογικό μέτρο (σε αντίθεση με κάμερα παρακολούθησης η οποία θα βιντεογραφούσε συνεχώς τα συγκεκριμένα σημεία και δεν θα περιοριζόταν μόνο στις στιγμές όπου ένας υπάλληλος κτυπά την κάρτα του). Καταλήγει ότι το μέτρο αυτό συνάδει με τις πρόνοιες του ΓΚΠΔ.

3.12. Η Καθ'ης την καταγγελία κατά την επιλογή των χαρακτηριστικών του αναφερόμενου συστήματος κάρτας, είχε εκτενείς συνομιλίες και διαβουλεύσεις με τον παροχέα του εν λόγω συστήματος με γνώμονα την καλύτερη δυνατή συμμόρφωση με τον ΓΚΠΔ. Για το σκοπό αυτό ζήτησαν και έλαβαν νομικές συμβουλές.

3.13. Προς ενημέρωση του Γραφείου μου, έχει επισυνάψει το Αρχείο Δραστηριοτήτων της Καθ'ης την καταγγελία.

3.14. Κατά την περίοδο εφαρμογής του ΓΚΠΔ λειτουργούσε ομάδα, η οποία αποτελείτο από άτομα της Διεύθυνσης και του Τμήματος Προσωπικού και τα οποία έλαβαν όλα τα αναγκαία διαβήματα και μέτρα για συμμόρφωση της Καθ'ης την καταγγελία με τον ΓΚΠΔ. Στο παρόν στάδιο χρέη Υπεύθυνου Προστασίας Δεδομένων (στο εξής ΥΠΔ), εκτελεί η ΧΧΧΧΧΧΧΧΧΧ.

4. Σε επιστολή του Γραφείου, ημερομηνίας 30/12/2019, προς τον δικηγόρο της Καθ'ης την καταγγελία, το περιεχόμενο της οποίας δεν αποτελεί εξαντλητικό κατάλογο των ευρημάτων του Γραφείου μου καθώς έχουν αναδειχθεί αρκετά θέματα τα οποία χρήζουν διόρθωσης στα έντυπα που προσκομίστηκαν, η Καθ'ης την καταγγελία απέστειλε απαντητική επιστολή στις 14/2/2020, στην οποία αναφέρει τα ακόλουθα:

4.1. Σημειώνει τη θέση του Γραφείου μου αναφορικά με το νομότυπο του παραπόνου και διευκρινίζει ότι η αναφορά αφορούσε στο κατά πόσο οι εργοδοτούμενοι στην Καθ'ης την καταγγελία προέβησαν σε ανάθεση σύμφωνα με την οδηγία, «Διαδικασία εξέτασης παραπόνων».

4.2. Επιθυμεί να διευκρινίσει ότι η φωτογραφία χαμηλής ανάλυσης που σχετίζεται με το υπό αναφορά σύστημα δεν αποτελεί βιομετρικό δεδομένο. Δε συλλέγει δηλαδή το εν λόγω σύστημα βιομετρικά χαρακτηριστικά τα οποία είναι μοναδικά, μετρήσιμα, φυσικά γνωρίσματα που χρησιμοποιούνται

προκειμένου να αναγνωριστεί η ταυτότητα ενός ατόμου. Ως εκ τούτου, δεν είναι αναγκαίο να εξευρεθούν άλλοι τρόποι καθότι το σύστημα που χρησιμοποιείται δεν αποτελεί σύστημα συλλογής και επεξεργασίας βιομετρικών δεδομένων.

4.3. Θεωρεί ότι το υπό εξέταση σύστημα, το οποίο περιλαμβάνει τη λήψη φωτογραφίας χαμηλής ανάλυσης κατά τη στιγμή της εισόδου και του κτυπήματος της κάρτας, αντί βιομετρικά δεδομένα ή συνεχής βιντεοσκόπηση, η οποία θα βιντεογραφεί για μερικά δευτερόλεπτα το υποκείμενο των δεδομένων κατά την προσέλευση του στην εργασία, αποτελεί μέτρο το οποίο λαμβάνει υπόψη την αρχή της αναλογικότητας.

4.3.1. Η αντικατάσταση και εφαρμογή του εν λόγω συστήματος κρίθηκε απαραίτητη για την καλύτερη εφαρμογή της συμφωνίας μεταξύ της Καθ'ης την καταγγελία και των Καταγγελλόντων (υποκείμενων των δεδομένων) και την ικανοποίηση του έννομου συμφέροντος που επιδιώκει ο υπεύθυνος επεξεργασίας (Άρθρο 6(β) και (στ) του ΓΚΠΔ).

4.3.2. Η τοποθέτηση κάμερας που λαμβάνει φωτογραφίες χαμηλής ανάλυσης (με διατήρηση τους μόνο για διάστημα ενός μηνός) και συνεπακόλουθα η συλλογή και επεξεργασία τους, δεν είναι υπερβολικό μέτρο αλλά είναι μέτρο το οποίο λαμβάνει υπόψη την αρχή της αναλογικότητας.

4.3.3. Τα δεδομένα που συλλέγονται από το εν λόγω σύστημα είναι αναγκαία για τους επιδιωκόμενους σκοπούς της επεξεργασίας, δηλαδή την παρακολούθηση και αξιολόγηση της τήρησης των εργασιακών ωραρίων και τη συμμόρφωση των συμβατικών υποχρεώσεων με απώτερο στόχο τη διαχείριση χρόνου και την αντιμετώπιση τυχόν παραπόνων και πειθαρχικών παραπτώματων. Η διατήρηση των φωτογραφιών για διάστημα ενός μηνός αποτελεί αναλογικό μέτρο. Σχετικές, όπως αναφέρει, οι αναφορές σε σχέση με την Γνώμη 2/2018 του Γραφείου μου στη σελίδα 3 της επιστολής ημερομηνίας 18/11/2019.

4.4. Σε σχέση με το έντυπο Δήλωσης Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων Εργοδοτούμενων και/ή Αντιπροσώπων (στο εξής Δήλωση) και άλλα επιμέρους ζητήματα, σημειώνει τα ακόλουθα:

4.4.1. Σε καμιά περίπτωση η Καθ'ης την καταγγελία δεν έχει βασιστεί στο Άρθρο 6(1)(α) του ΓΚΠΔ το οποίο αφορά στην εξασφάλιση της συγκατάθεσης των υποκειμένων των δεδομένων (στην παρούσα περίπτωση των Καταγγελλόντων). Η Καθ'ης την καταγγελία απέστειλε και/ή παρέδωσε τη Δήλωση στα υποκείμενα των δεδομένων και αυτό που ζητούσε ήταν επιβεβαίωση παραλαβής των εν λόγω εγγράφων και διασφάλιση συμμόρφωσης της με την Αρχή της Διαφάνειας.

4.4.2. Στη σελίδα 7, της Δήλωσης, ξεκαθαρίζει ότι η συγκατάθεση δεν αποτελεί προϋπόθεση της σύμβασης εργοδότησης, ούτε ακόμη για τις ειδικές κατηγορίες.

4.4.3. Στη σελίδα 4 της Δήλωσης αναγράφονται ξεκάθαρα οι περιπτώσεις που αφορούν στις προϋποθέσεις του Άρθρου 6 με τις σχετικές νομικές βάσεις επεξεργασίας και ενώ υπάρχουν συγκεκριμένες νομικές βάσεις στο εν λόγω μέρος της Δήλωσης, εντούτοις απουσιάζει οποιαδήποτε αναφορά στη συγκατάθεση που προβλέπεται στο Άρθρο 6(1)(α) του ΓΚΠΔ.

4.5. Τα επιμέρους θέματα που παρατέθηκαν στην επιστολή του Γραφείου μου ημερομηνίας 30/12/2019 και τα οποία ως ανάφερα ήδη δεν αποτελούν εξαντλητικό κατάλογο των ευρημάτων του Γραφείου μου, καθώς έχουν αναδειχθεί αρκετά θέματα στα έντυπα που προσκομίστηκαν, είναι τα ακόλουθα:

- να γίνει πιο σαφής και συγκεκριμένος ο τρόπος με τον οποίο συλλέγονται οι πληροφορίες καθώς και για ποιο λόγο. Η γενικότητα, πχ συλλέγουμε πληροφορίες αναφορικά με το αν έχετε κηρύξει πτώχευση, δεν είναι επαρκής. Οι πληροφορίες για λευκό ποινικό μητρώο θα πρέπει να σχετίζονται άμεσα με τη φύση της εργασίας.
- υπάρχουν συγκεκριμένες πληροφορίες, για υφιστάμενους υπαλλήλους και για δυνητικούς υπαλλήλους. Πρέπει να διαχωριστούν και να συγκεκριμενοποιηθεί τι αφορά σε ποιους.
- στο έντυπο γίνεται αναφορά σε πολιτική προστασίας και γενικά σε πολιτική της Καθ'ης την καταγγελία. Υπάρχει κάπου δημοσιευμένη αυτή η πολιτική; Είναι εύκολα προσβάσιμη;
- δεν είναι δόκιμος ο όρος ιδιαίτερα ευαίσθητα προσωπικά δεδομένα, δυνάμει ΓΚΠΔ υπάρχει ειδική κατηγορία δεδομένων.
- εάν ο παροχέας υπηρεσιών είναι από χώρα εντός της ΕΕ δε νοείται τρίτος.

- εάν είναι από χώρα εκτός της ΕΕ τότε πρέπει να συναφθεί Σύμβαση Ανάθεσης δυνάμει του Άρθρου 28 ΓΚΠΔ.
- θα πρέπει να τηρείται η Αρχή Ανάγκης Γνώσης για όλους (υπαλλήλους και μη).
- έχουν θεσπιστεί διαδικασίες για την άσκηση των δικαιωμάτων πρόσβασης, διαγραφής και περιορισμού; Είναι εύκολα προσβάσιμες;
- η συλλογή δεδομένων γίνεται για συγκεκριμένο σκοπό και ζητούνται τα απαραίτητα.
- ποιος είναι ο Υπεύθυνος Προστασίας Δεδομένων της Εταιρείας; Στοιχεία επικοινωνίας;

4.5.1. Η Καθ'ης την καταγγελία, δίνει τη δική της θέση στα πιο πάνω, ως κάτωθι:

- θεωρεί ότι η Δήλωση υπό τις περιστάσεις είναι αρκετά σαφής, είναι έτοιμη όμως να προχωρήσει σε περαιτέρω έλεγχο της, ούτως ώστε να μελετηθεί η δυνατότητα να εισαχθούν τροποποιήσεις για να καταστεί ακόμα πιο κατανοητή, ειδικότερα στο σημείο που αφορά στον τρόπο και τους λόγους για τους οποίους συλλέγονται τα δεδομένα,
- αναφορικά με το ποινικό μητρώο, διευκρινίζει ότι η πρόνοια υπήρχε για τις περιπτώσεις όπου για οποιοδήποτε λόγο υπάλληλος ή αντιπρόσωπος αποφασίσει οικιοθελώς να το προσκομίσει είτε τέτοια πληροφόρηση αποσταλεί από τρίτο προς την Καθ'ης την καταγγελία,
- πρόσφατα, οι εξωτερικοί ελεγκτές της Καθ'ης το παράπνοο, εισηγήθηκαν ότι θα πρέπει να ζητείται πιστοποιητικό όπου η φύση της εργασίας του υποκειμένου επιβάλλει την προσκόμιση λευκού ποινικού μητρώου,
- για τον ίδιο λόγο υπήρχε και η πρόνοια που αφορούσε το αν κάποιος καταστεί πτωχεύσας, τέτοια ενημέρωση να σταλεί προς την Καθ'ης την καταγγελία.
- όπως προνοείται στον Περί Πτώχευσης Νόμο γνωστοποίηση κάθε διατάγματος που κηρύσσει τον χρεώστη σε πτώχευση κοινοποιείται μεταξύ άλλων στον εργοδότη του πτωχεύσαντα,
- όντως στη Δήλωση υπάρχουν αναφορές σε πληροφορίες που συλλέγονται κατά το στάδιο πριν την εργοδότηση κάποιου. Αυτό υπάρχει για να καλύψει τις περιπτώσεις όπου τέτοιες πληροφορίες είναι αναγκαίο να διατηρηθούν και μετέπειτα, δηλαδή στο στάδιο που κάποιος θα καταστεί εργοδοτούμενος,
- για τα άτομα που απλά παραμένουν “δυσνητικοί υπάλληλοι” υπάρχει ξεχωριστή δήλωση προστασίας δεδομένων, η οποία επισυνάφθηκε ως Παράρτημα Α στην επιστολή ημερομηνίας 14/2/2020. Ως εκ τούτου, δε θα πρέπει να γίνει οποιοσδήποτε περαιτέρω διαχωρισμός στη Δήλωση, η οποία αφορά άτομα τα οποία έχουν καταστεί εργοδοτούμενοι,
- υπάρχει γενικότερο και πιο συνοπτικό έγγραφο που αφορά την πολιτική προστασίας προσωπικών δεδομένων της Καθ'ης την καταγγελία σε σχέση με όλους τους εργαζόμενους/Καταγγέλλοντες, καθώς και έντυπο το οποίο μπορεί να δοθεί από τον ΥΠΔ της Καθ'ης την καταγγελία σε περίπτωση που του ζητηθεί από οποιονδήποτε (Παράρτημα Β της επιστολής ημερομηνίας 14/2/2020). Το έγγραφο αυτό θα αναρτηθεί και στην ιστοσελίδα της Καθ'ης την καταγγελία, όπου ήδη υπάρχει ειδική πολιτική προστασίας δεδομένων για τη χρήση της ιστοσελίδας.
- ο λόγος που χρησιμοποιήθηκε ο όρος “ευαίσθητα προσωπικά δεδομένα” είναι γιατί χρησιμοποιείται ευρέως, όπως για παράδειγμα από την ίδια την Ευρωπαϊκή Επιτροπή στην ιστοσελίδα της όταν παρέχει εξηγήσεις για τους νομικούς λόγους επεξεργασίας με αναφορά στον ίδιο τον ΓΚΠΔ. Επίσης τέτοιες αναφορές υπάρχουν και στα recitals (αιτιολογικές σκέψεις) 10 & 51 του ΓΚΠΔ.
- σε κάθε περίπτωση διευκρινίζεται ότι η Καθ'ης την καταγγελία δεν αποστέλλει στοιχεία για εργοδοτούμενους εκτός της ΕΕ.
- ο μόνος παροχέας υπηρεσιών της Καθ'ης την καταγγελία που επεξεργάζεται προσωπικά δεδομένων των υπαλλήλων της (Καταγγελλόντων) είναι η εταιρεία που παρέχει το σύστημα SAP ERP. Έχει ετοιμαστεί σχετική σύμβαση ανάθεσης μεταξύ της Καθ'ης την καταγγελία και του παροχέα, η οποία θα υπογραφεί μέχρι τις 29/2/2020,
- η Καθ'ης την καταγγελία στοχεύει και επιδιώκει στη δημιουργία και εφαρμογή διαδικασιών και κουλτούρας στον εργασιακό χώρο που περιορίζουν την πρόσβαση σε στοιχεία που αφορούν τους εργοδοτούμενους (Καταγγέλλοντες) με τρόπο που να υπάρχει πρόσβαση μόνο στα άτομα που χρειάζεται να έχουν πρόσβαση,
- η Καθ'ης την καταγγελία έχει θεσπίσει διαδικασίες για την άσκηση των δικαιωμάτων πρόσβασης, διαγραφής και περιορισμού, που περιέχονται σε έντυπο το οποίο μπορεί να δοθεί από τον ΥΠΔ σε περίπτωση που ζητηθεί από οποιοδήποτε εργοδοτούμενο.

- η Καθ'ης την καταγγελία αντιλαμβάνεται ότι οποιαδήποτε πληροφορία συλλέγει και διατηρεί για τους υποκείμενους είναι γιατί κάτι τέτοιο έχει καταστεί απαραίτητο για σκοπούς εργασιακής σχέσης. Αυτός άλλωστε είναι και ο κύριος σκοπός της συμμόρφωσης της Καθ'ης την καταγγελία,
- η Καθ'ης την καταγγελία αντιλαμβάνεται ότι η πλήρης συμμόρφωση με αυτή την αρχή σ' ένα εργασιακό χώρο απαιτεί αλλαγή κουλτούρας από όλες τις εμπλεκόμενες πλευρές και από όλους ανεξαιρέτως,
- μέχρι πρότινος ΥΠΔ ήταν η ΧΧΧΧΧΧΧΧΧΧ, η οποία όμως αποχωρεί από την Καθ'ης την καταγγελία, ως εκ τούτου γίνονται διαδικασίες διορισμού νέου ΥΠΔ.

4.6. Περαιτέρω, στο έντυπο Αναβάθμισης Συστήματος καταγραφής ώρας εισόδου/εξόδου, που αποτελείται από σχεδόν τρεις σελίδες, έχουν δοθεί όλες οι απαραίτητες πληροφορίες σε σχέση με την αντικατάσταση και εγκατάσταση του νέου συστήματος, ώστε το προσωπικό να λάβει την αναγκαία πληροφόρηση για το σύστημα.

4.7. Σε σχέση με την ανησυχία που τίθεται κατά πόσο η χαμηλή ανάλυση της φωτογραφίας θα υφίσταται οποιαδήποτε ειδική επεξεργασία, η Καθ'ης την καταγγελία αναφέρει ότι οι φωτογραφίες χαμηλής ανάλυσης που θα συλλέγονται από το σύστημα καταγραφής εισόδου/εξόδου, δε θα μεταφέρονται ούτε θα αποθηκεύονται στο λογισμικό SAP ERP αλλά σε server της Καθ'ης την καταγγελία με περιορισμένη πρόσβαση. Το σύστημα καταγραφής ώρας εισόδου/εξόδου, είναι εντελώς ξεχωριστό σύστημα από το SAP ERP. Η Καθ'ης την καταγγελία επιβεβαιώνει ότι ουδεμία ειδική επεξεργασία δεν θα υφίστανται οι φωτογραφίες χαμηλής ανάλυσης.

4.8. Τα άτομα της SAP ERP είναι υπάλληλοι τρίτης ανεξάρτητης εταιρείας, η οποία παρέχει το σύστημα στην Καθ'ης την καταγγελία. Στο σύστημα αυτό αποθηκεύονται όλα τα δεδομένα που συλλέγονται με τις νέες συσκευές, εκτός από τις φωτογραφίες χαμηλής ανάλυσης, και σε αυτό έχουν πρόσβαση μόνο τα άτομα του Τμήματος Προσωπικού και του Τμήματος Πληροφορικής.

4.9. Όπως αναφέρεται στο έντυπο Εκτίμησης Αντικτύπου που διενεργήθηκε, τα άτομα της SAP ERP έχουν πρόσβαση στο λογισμικό, μόνο μετά από εξουσιοδότηση της Καθ'ης την καταγγελία για σκοπούς αναβάθμισης του λογισμικού ή επιδιόρθωσης οποιασδήποτε βλάβης τυχόν προκύψει στο λογισμικό, η οποία δεν μπορεί να επιδιορθωθεί από το Τμήμα πληροφορικής της Καθ'ης την καταγγελία.

4.10. Η Καθ'ης καταγγελία, θεωρεί ότι ο χρόνος του ενός μηνός για διατήρηση των φωτογραφιών χαμηλής ανάλυσης, είναι ανάλογα θεμιτός.

4.10.1. Σε ότι αφορά στη διατήρηση των δεδομένων που αφορούν στην ώρα και ημερομηνία εισόδου και εξόδου στο χώρο εργασίας, η περίοδος διατήρησης έχει στο παρόν στάδιο καθοριστεί στα 7 χρόνια, εφόσον λήφθηκαν υπόψιν περίοδοι παραγραφής βάσει του Κυπριακού Δικαίου αναφορικά με τις συμβατικές διαφορές (6 χρόνια) και αστικά αδικήματα (3 χρόνια).

4.10.2. Είναι δυνατόν σε σχέση με κάποιο εργοδοτούμενο (Καταγγέλλοντα) να προκύψει δικαστική διαφορά που αφορά ζητήματα για τα οποία η περίοδος παραγραφής των αγωγίμων δικαιωμάτων σύμφωνα με το Κυπριακό Δίκαιο ανέρχεται στα 6 χρόνια και τα στοιχεία εισόδου/εξόδου ν' αποτελέσουν σχετική μαρτυρία σε τέτοιες υποθέσεις.

4.10.3. Είναι δυνατόν να προκύψει υπόθεση μ' ένα εργοδοτούμενο (Καταγγέλλοντα) και την Καθ'ης την καταγγελία, εκτός από αυτές που περιλαμβάνονται στη δικαιοδοσία του Δικαστηρίου Εργατικών Διαφορών, για τα οποία η περίοδος παραγραφής είναι μικρότερη. Γι' αυτό το λόγο, την Καθ'ης την καταγγελία, έλαβε νομική συμβουλή, όπως διατηρήσει τέτοια στοιχεία για περίοδο 7 χρόνων, εκτός φυσικά στις περιπτώσεις που προκύψει κάποια υπόθεση, όπου τα σχετικά με την υπόθεση θα διατηρηθούν για όσο διάστημα εκκρεμεί η υπόθεση.

4.10.4. Η διατήρηση των συγκεκριμένων στοιχείων για περίοδο 7 χρόνων, δεν αποτελεί υπερβολική περίοδο καθώς τα στοιχεία εισόδου/εξόδου στο χώρο εργασίας δεν είναι τέτοιας φύσης ώστε να δημιουργείται σοβαρός κίνδυνος για τα δικαιώματα και τις ελευθερίες των υποκειμένων των δεδομένων (Καταγγελλόντων). Ταυτόχρονα, παραμένει στη διάθεση του Γραφείου μου για να συζητήσουμε και να

προσαρμόσουμε ανάλογα αυτή την λεπτομέρεια στο μέλλον καθώς το σύστημα έχει μόλις πρόσφατα τεθεί σε εφαρμογή.

5. Ακολούθως, στις 12/3/2020, Λειτουργός του Γραφείου μου, απέστειλε ηλεκτρονικό μήνυμα προς τους ΥΠΔ των Καταγγελλόντων, θέτοντας σε γνώση του τους ισχυρισμούς της Καθ'ης την καταγγελία, ζητώντας τις θέσεις και απόψεις του μέχρι τις 13/4/2020.

Θέσεις Καταγγελλόντων οι οποίοι εκπροσωπούνται από δικηγόρο:

6. Στις 13/4/2020, ο δικηγόρος των Καταγγελλόντων έστειλε επιστολή με τις θέσεις και απόψεις των πελατών του, ως ακολούθως:

6.1. Για να απαντηθεί το ερώτημα κατά πόσο η Καθ'ης την καταγγελία νομιμοποιείται να φωτογραφίζει τους Καταγγέλλοντες/υπαλλήλους κατά την είσοδο/έξοδο τους από την απασχόληση, θα πρέπει να τεθεί το νομοθετικό πλαίσιο εντός του οποίου δύναται η Καθ'ης την καταγγελία να προβαίνει στην εν λόγω επεξεργασία.

6.1.1. Σύμφωνα με τις Αρχές που προνοούνται στο Άρθρο 5 του ΓΚΠΔ και καταλήγει ότι η υιοθέτηση του μέτρου λήψης φωτογραφίας του υπαλλήλου κατά την διαδικασία εισόδου/εξόδου του δύναται να επιτραπεί, μόνο όταν ο εργοδότης είναι σε θέση να δικαιολογήσει τη νομιμότητα και την αναγκαιότητα του ελέγχου και της παρακολούθησης και όταν δεν υπάρχει άλλος λιγότερο παρεμβατικός τρόπος για την πραγματοποίηση των σκοπών που επιδιώκει.

6.1.2. Οι θέσεις και οι λόγοι που προέβλεπε η Καθ'ης την Καταγγελία για την εγκατάσταση του αναβαθμισμένου συστήματος κάρτας με λήψη φωτογραφίας, μπορούν να ικανοποιηθούν τόσο με το υφιστάμενο σύστημα κάρτας όσο και με την υιοθέτηση άλλων μεθόδων, όπως οι συχνοί απροειδοποίητοι έλεγχοι από Προϊστάμενο στο σύστημα κάρτας ή ακόμα και με την παρουσία ενός επόπτη στο χώρο όπου λειτουργεί το σύστημα κάρτας.

6.1.3. Περαιτέρω δεν υποδείχθηκαν από την Καθ'ης την καταγγελία ποιοι ήταν οι λόγοι που κρίθηκε απαραίτητη και/ή αναγκαία η αναβάθμιση του συστήματος κάρτας. Η Καθ'ης την καταγγελία αρκέστηκε σε απλή αναφορά των σκοπών χωρίς να τεκμηριώνει την αναγκαιότητα που την οδήγησαν σε αυτή την απόφαση.

6.1.4. Εφόσον η φωτογραφία που θα λαμβάνεται ταυτοποιεί τον εργαζόμενο, παρόλο που είναι χαμηλής ανάλυσης, εμπίπτει στην ερμηνεία του όρου «προσωπικό δεδομένο».

6.1.5. Δεδομένης της Αρχής της Αναλογικότητας, η λήψη φωτογραφίας του εργαζόμενου συνιστά παρεμβατικό μέτρο που περιορίζει το δικαίωμα προστασίας της ιδιωτικής ζωής και δεν εξυπηρετεί ούτε τους σκοπούς που η Καθ'ης την καταγγελία ανέφερε ότι θέλει να εξυπηρετήσει.

6.1.6. Ανέμενε ότι η Καθ'ης την καταγγελία, ως Υπεύθυνος Επεξεργασίας, πριν την αναβάθμιση του συστήματος κάρτας, θα προσπαθούσε να εξεύρει μια ισορροπία μεταξύ του έννομου συμφέροντος της προστασίας των δικαιωμάτων της και του θεμελιώδους δικαιώματος της προστασίας της ιδιωτικής ζωής των εργαζομένων της.

6.2. Σε ότι αφορά στο χρονικό διάστημα διατήρησης δεδομένων, ως χρόνος διατήρησης ορίζεται το απαραίτητο χρονικό διάστημα για την ικανοποίηση των σκοπών για τους οποίους συλλέγει ο υπεύθυνος επεξεργασίας τα δεδομένα.

6.2.1. Στην προκείμενη περίπτωση, η Καθ'ης την καταγγελία, ενημέρωσε ότι τα δεδομένα που αφορούν στην ώρα και ημερομηνία εισόδου και εξόδου στον χώρο εργασίας είναι τα 7 χρόνια. Στον υπολογισμό του εν λόγω χρονικού διαστήματος λήφθηκαν υπόψιν τα χρονικά όρια παραγραφής που προβλέπει ο Περί Παραγραφής Νόμος, δηλαδή 6 για συμβάσεις και 3 χρόνια για αστικά αδικήματα.

6.2.2. Το σκεπτικό είναι ορθό αλλά ο υπολογισμός από μέρους της Καθ'ης την καταγγελία είναι λάθος με δεδομένο πως οποιαδήποτε διαφορά προκύψει σε σχέση με τις ώρες εισόδου/εξόδου των υπαλλήλων αυτή

θα ανάγεται σε εργατική διαφορά και ως εκ τούτου θα πρέπει να ληφθεί υπόψιν ο χρόνος παραγραφής των εργατικών διαφορών, ο οποίος ανέρχεται σε 12 μήνες.

6.3. Στο λογισμικό σύστημα SEP ERP, ορθά καταχωρούνται τα δεδομένα των υπαλλήλων. Θα πρέπει όμως να επεξηγήσει και να δικαιολογήσει η Καθ'ης την καταγγελία κατά πόσο υπάρχει λόγος να καταχωρούνται δεδομένα σε server της ΚΕΟ PLC. Επιπλέον, εγείρεται και θέμα υπογεγραμμένης συμφωνίας ανάθεσης μεταξύ της Καθ'ης την καταγγελία και την εταιρεία που χειρίζεται το σύστημα SEP ERP.

6.4. Καταλήγοντας, στις θέσεις της πλευράς των Καταγγελλόντων, ανέφερε πως η λήψη φωτογραφίας των υπαλλήλων δεν είναι απαραίτητη για την προστασία των έννομων συμφερόντων της Καθ'ης την καταγγελία, αφού αυτή μπορεί να διασφαλιστεί με λιγότερο επαχθείς τρόπους, ενώ σε κάθε περίπτωση η περίοδος διατήρησης των δεδομένων της κάρτας εισόδου/εξόδου θα πρέπει να περιοριστεί σε μέγιστο 2 χρόνια.

B. Νομική ανάλυση:

7. Η φωτογραφία φυσικού προσώπου, στο μέτρο που αποκαλύπτεται αμέσως ή εμμέσως η ταυτότητα του, αποτελούν «δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα», σύμφωνα με τον ορισμό που δίδεται στο Άρθρο 4 του ΓΚΠΔ, το οποίο ορίζει ότι «**δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα**» είναι «κάθε πληροφορία που αφορά ταυτοποιημένο ή ταυτοποιήσιμο φυσικό πρόσωπο (υποκείμενο των δεδομένων)».

7.1. Στο ίδιο άρθρο επίσης ορίζεται ως **επεξεργασία** «κάθε πράξη ή σειρά πράξεων που πραγματοποιείται με ή χωρίς τη χρήση αυτοματοποιημένων μέσων, σε δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα ή σε σύνολα δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, όπως η συλλογή, η καταχώριση, η οργάνωση, η διάρθρωση, η αποθήκευση, η προσαρμογή ή η μεταβολή, η ανάκτηση, η αναζήτηση πληροφοριών, η χρήση, η κοινολόγηση με διαβίβαση, η διάδοση ή κάθε άλλη μορφή διάθεσης, η συσχέτιση ή ο συνδυασμός, ο περιορισμός, η διαγραφή ή η καταστροφή».

7.2. Περαιτέρω, ως **υπεύθυνος επεξεργασίας** ορίζεται οποιοσδήποτε (το φυσικό ή νομικό πρόσωπο, η δημόσια αρχή, η υπηρεσία ή άλλος φορέας) που, «μόνος ή από κοινού με άλλον, καθορίζουν τους σκοπούς και τον τρόπο της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα».

7.3. Επιπλέον, ορίζει ως «**σύστημα αρχειοθέτησης**»: κάθε διαρθρωμένο σύνολο δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα τα οποία είναι προσβάσιμα με γνώμονα συγκεκριμένα κριτήρια, είτε το σύνολο αυτό είναι συγκεντρωμένο είτε αποκεντρωμένο είτε κατανεμημένο σε λειτουργική ή γεωγραφική βάση».

8. Στο Άρθρο 5 του ΓΚΠΔ, καθορίζονται οι Αρχές που διέπουν την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, ως ακολούθως: «1. Τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα: «... γ) είναι κατάλληλα, συναφή και περιορίζονται στο αναγκαίο για τους σκοπούς για τους οποίους υποβάλλονται σε επεξεργασία («ελαχιστοποίηση των δεδομένων»), ... ε) διατηρούνται υπό μορφή που επιτρέπει την ταυτοποίηση των υποκειμένων των δεδομένων μόνο για το διάστημα που απαιτείται για τους σκοπούς της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα: τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα μπορούν να αποθηκεύονται για μεγαλύτερα διαστήματα, εφόσον τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα θα υποβάλλονται σε επεξεργασία μόνο για σκοπούς αρχειοθέτησης προς το δημόσιο συμφέρον, για σκοπούς επιστημονικής ή ιστορικής έρευνας ή για στατιστικούς σκοπούς, σύμφωνα με το άρθρο 89 παράγραφος 1 και εφόσον εφαρμόζονται τα κατάλληλα τεχνικά και οργανωτικά μέτρα που απαιτεί ο παρών κανονισμός για τη διασφάλιση των δικαιωμάτων και ελευθεριών του υποκειμένου των δεδομένων («περιορισμός της περιόδου αποθήκευσης»),... 2. Ο υπεύθυνος επεξεργασίας φέρει την ευθύνη και είναι σε θέση να αποδείξει τη συμμόρφωση με την παράγραφο 1 («λογοδοσία»)».

8.1. Με βάση την Αρχή της Ελαχιστοποίησης των Δεδομένων που θεμελιώνει το Άρθρο 5(1)(γ) του ΓΚΠΔ, η Καθ'ης την καταγγελία, σε κάθε περίπτωση πρέπει να διασφαλίζει ότι, τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα είναι κατάλληλα, συναφή και περιορίζονται στο αναγκαίο για τους σκοπούς για τους οποίους υποβάλλονται σε επεξεργασία και με βάση την Αρχή του περιορισμού της περιόδου αποθήκευσης, που θεμελιώνει το Άρθρο 5(1)(ε) του ΓΚΠΔ, τα δεδομένα πρέπει να τηρούνται σε μορφή που επιτρέπει την ταυτοποίηση των υποκειμένων των δεδομένων μόνο για το διάστημα που απαιτείται για την επίτευξη των σκοπών της επεξεργασίας.

8.2. Στην Αιτιολογική Σκέψη 39 του Προοιμίου του ΓΚΠΔ εξηγείται μεταξύ άλλων ότι «Τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα θα πρέπει να είναι επαρκή και συναφή και να περιορίζονται στα αναγκαία για τους σκοπούς της επεξεργασίας τους. Αυτό απαιτεί ειδικότερα να διασφαλίζεται ότι το διάστημα αποθήκευσης των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα να περιορίζεται στο ελάχιστο δυνατό. Τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα θα πρέπει να υποβάλλονται σε επεξεργασία μόνο εάν ο σκοπός της επεξεργασίας δεν μπορεί να επιτευχθεί με άλλα μέσα».

8.3. Στην Αιτιολογική Σκέψη 4 του Προοιμίου του ΓΚΠΔ εξηγείται ότι, «το δικαίωμα στην προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα δεν είναι απόλυτο δικαίωμα· πρέπει να εκτιμάται σε σχέση με τη λειτουργία του στην κοινωνία και να σταθμίζεται με άλλα θεμελιώδη δικαιώματα, σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας».

8.4. Περαιτέρω, στην Αιτιολογική Σκέψη 47 εξηγείται ότι, «Τα έννομα συμφέροντα του υπευθύνου επεξεργασίας, περιλαμβανομένων εκείνων ενός υπευθύνου επεξεργασίας στον οποίο μπορούν να κοινοποιηθούν τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα ή τρίτων, μπορεί να παρέχουν τη νομική βάση για την επεξεργασία, υπό τον όρο ότι δεν υπερισχύουν των συμφερόντων ή των θεμελιωδών δικαιωμάτων και ελευθεριών του υποκειμένου των δεδομένων, λαμβάνοντας υπόψη τις θεμιτές προσδοκίες των υποκειμένων των δεδομένων βάσει της σχέσης τους με τον υπεύθυνο επεξεργασίας».

8.5. Σχετικές με το θέμα είναι και, (α) η Γνώμη με αρ. 06/2014 σχετικά με την έννοια των έννομων συμφερόντων του υπευθύνου επεξεργασίας που εξέδωσε στις 9/4/2014 η Ομάδα Εργασίας του Άρθρου 29 για την προστασία δεδομένων, (β) η Γνώμη της Ομάδας Εργασίας του Άρθρου 29 του ΓΚΠΔ με τίτλο «Opinion 2/2017 on data processing at work», (γ) η παράγραφος 9 του Άρθρου 35 του ΓΚΠΔ, στην οποία αναφέρεται ότι «Όπου ενδείκνυται, ο υπεύθυνος επεξεργασίας ζητεί τη γνώμη των υποκειμένων των δεδομένων ή των εκπροσώπων τους για τη σχεδιαζόμενη επεξεργασία, με την επιφύλαξη της προστασίας εμπορικών ή δημόσιων συμφερόντων ή της ασφάλειας των πράξεων επεξεργασίας» (δ) η Γνώμη 2/2018 που εκδόθηκε από την Επίτροπο Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα βάσει του Άρθρου 58(3)(β) του ΓΚΠΔ για τη Βιντεο-παρακολούθηση στο χώρο εργασίας και τη χρήση βιομετρικών συστημάτων και (ε) η Οδηγία 1/2011 που εκδόθηκε από την Ελληνική Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα για Χρήση συστημάτων βιντεοεπιτήρησης για την προστασία προσώπων και αγαθών.

9. Στο Άρθρο 35(9) του ΓΚΠΔ που αφορά την Εκτίμηση αντικτύπου σχετικά με την προστασία δεδομένων και που αναφέρει ότι «Όπου ενδείκνυται, ο υπεύθυνος επεξεργασίας ζητεί τη γνώμη των υποκειμένων των δεδομένων ή των εκπροσώπων τους για τη σχεδιαζόμενη επεξεργασία, με την επιφύλαξη της προστασίας εμπορικών ή δημόσιων συμφερόντων ή της ασφάλειας των πράξεων επεξεργασίας».

10. Ο Περί Παραγραφής Αγώγιμων Δικαιωμάτων Νόμος του 2012, όπως τροποποιήθηκε (στο εξής Ν. 66(1)/2012).

11. Στο Άρθρο 12.(10Α) του Περί Ετησίων Αδειών μετ' Απολαβών Νόμος του 1967 (στο εξής Ν. 8/1967) αναφέρεται ότι «Αίτηση στο Δικαστήριο Εργατικών Διαφορών υποβάλλεται εντός δώδεκα μηνών από την ημερομηνία κατά την οποία ανέκυψε το προς υποβολής αιτήσεως δικαίωμα ή εντός εννέα μηνών από την απάντηση του Ταμείου για πλεονάζον προσωπικό...»

Γ. Σχολιασμός:

12. Είναι η θέση του δικηγόρου της Καθ'ης την καταγγελία ότι για την αντικατάσταση και εγκατάσταση του συστήματος κάρτας καθώς και για την επεξεργασία των δεδομένων, εφαρμόζονται, τουλάχιστον μία από τις ακόλουθες περιπτώσεις του Άρθρου 6 του ΓΚΠΔ:

“β) Η επεξεργασία είναι απαραίτητη για την εκτέλεση σύμβασης της οποίας το υποκείμενο των δεδομένων είναι συμβαλλόμενο μέρος [.....]

στ) η επεξεργασία είναι απαραίτητη για τους σκοπούς των έννομων συμφερόντων που επιδιώκει ο υπεύθυνος επεξεργασίας ή τρίτος...”.

12.1. Για να μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως νομική βάση το στοιχείο β) του Άρθρου 6(1) του ΓΚΠΔ ,θα πρέπει να περιλαμβάνεται ρητή πρόνοια στη σύμβαση εργοδότησης που υπογράφηκε μεταξύ της Καθ'ης

την καταγγελία και των υποκειμένων των δεδομένων (υπαλλήλων). Τέτοια στοιχεία δεν παρουσιάστηκαν ενώπιόν μου.

12.1.1. Ακόμη όμως και να υπήρχε ρητή πρόνοια στη σύμβαση εργοδότησης αυτή θα εξεταζόταν υπό το πρίσμα του Άρθρου 7(4) του ΓΚΠΔ και κατά πόσο η συγκατάθεση του υποκειμένου των δεδομένων (υπαλλήλου) δίνεται ελεύθερα. Ως αναφέρθηκε και στην επιστολή του Γραφείου μου ημερομηνίας 30/12/2019, ο εργοδότης θεωρείται ότι υπέχει δεσπόζουσα θέση στην εργασιακή σχέση, ως εκ τούτου η συγκατάθεση του υπαλλήλου δε θεωρείται ελεύθερη.

12.2. Όσον αφορά στο Άρθρο 6(1)(στ) του ΓΚΠΔ, αποδέχομαι ότι θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί ως νομική βάση, νοουμένου όμως ότι, η επεξεργασία των δεδομένων των υποκειμένων (υπαλλήλων), ήτοι η λήψη και η αποθήκευση της φωτογραφίας τους υπακούει στις Αρχές της αναλογικότητας, του περιορισμού της περιόδου αποθήκευσης και της λογοδοσίας και σε κάθε περίπτωση δεν υπερισχύει των συμφερόντων ή θεμελιωδών δικαιωμάτων και ελευθεριών των υποκειμένων των δεδομένων.

13. Συνεπώς, στην παρούσα περίπτωση, καλούμαι να εξετάσω

(α) κατά πόσο η εγκατάσταση κάμερας από την Καθ'ης την καταγγελία με σκοπό τη λήψη φωτογραφίας χαμηλής ανάλυσης του υποκειμένου των δεδομένων (υπαλλήλου) για να ταυτοποιεί ότι ο υπάλληλος που κτυπά την κάρτα είναι ο κάτοχος της και όχι τρίτο πρόσωπο, ως μέτρο ελέγχου, υπακούει στην Αρχή της ελαχιστοποίησης των δεδομένων και

(β) κατά πόσο ο χρόνος διατήρησης των δεδομένων εισόδου/εξόδου των υπαλλήλων (αριθμός κάρτας υπαλλήλου, ημερομηνία και ώρα εισόδου/εξόδου) για περίοδο επτά ετών, για σκοπούς επίλυσης εργατικών διαφορών ή για την άσκηση αγωγιμών δικαιωμάτων, υπακούει στην Αρχή του Περιορισμού της Περιόδου Αποθήκευσης.

14. Σε ότι αφορά στο ερώτημα 13(α), λαμβάνω υπόψιν τα ακόλουθα:

14.1. Στην Εκτίμηση Αντικτύπου που διενεργήθηκε από μέρος της Καθ'ης την καταγγελία, στη σελίδα 5, στην παράγραφο με τίτλο ΒΗΜΑ 3: Συμβουλευτική διαδικασία (Consultation process), αναφέρεται ότι:

«Δεν αναζητήθηκε η συμβουλή των υποκειμένων αλλά ούτε των εκπροσώπων τους καθώς η καταγραφή και η διαχείριση χρονικών δεδομένων υπήρχε ανέκαθεν ως μέρος της Διαχείρισης Προσωπικού».

14.2. Στην επιστολή του δικηγόρου της Καθ'ης την καταγγελία ημερομηνίας 18/11/2019, στη σελίδα 2, αναφέρεται ότι:

«... Σε κάθε περίπτωση η ΚΕΟ, χρησιμοποιούσε και παλαιότερα το σύστημα κτυπήματος κάρτας συλλέγοντας μέσω της συσκευής αυτής τον αριθμό κάρτας υπαλλήλου, ημερομηνία και ώρα εισόδου/εξόδου. Δηλαδή η μόνη ουσιαστική αλλαγή στο σύστημα κτυπήματος κάρτας είναι η συλλογή και αποθήκευση της φωτογραφίας χαμηλής ανάλυσης του υπαλλήλου και ως προς τούτου η ΚΕΟ έχει περιορίσει το χρόνο διατήρησης της φωτογραφίας, σε ένα μήνα σε αντίθεση με άλλα δεδομένα τα οποία είναι απαραίτητα να διατηρούνται για μεγαλύτερο χρονικό διάστημα...»

14.3. Στην Εκτίμηση Αντικτύπου που διενεργήθηκε από μέρος της Καθ'ης την καταγγελία, στις σελίδες 5 και 6, στην παράγραφο με τίτλο ΒΗΜΑ 4: Αξιολόγηση Αναλογικότητας και Αναγκαιότητας, αναφέρεται ότι:

«1. Οι συσκευές καταγραφής χρόνου είναι απαραίτητες για να μπορεί η Εταιρεία να εκτελεί τη σύμβαση μαζί με τους εργοδοτούμενους της και για την προστασία του έννομου συμφέροντος της ή τρίτου. Έχοντας υπόψη τις συνθήκες της Εταιρείας δεν φαίνεται να υπάρχει άλλος τρόπος επεξεργασίας με τον οποίο να μπορεί η Εταιρεία να παρακολουθεί και αξιολογεί επαρκώς την τήρηση των εργασιακών ωραρίων και να εντοπίζει τυχόν πειθαρχικά παραπτώματα. Σημειώνεται ότι στο παρελθόν υπήρξαν περιστατικά όπου άτομα κτυπούσαν την κάρτα άλλου συναδέλφου. Σε κάθε περίπτωση, θεωρούμε ότι μέσω των συσκευών συλλέγονται και αποθηκεύονται μόνο τα δεδομένα τα οποία είναι απαραίτητα προς εξυπηρέτηση των αναφερόμενων σκοπών».

14.4. Επιπλέον, στην επιστολή του δικηγόρου της Καθ'ης την καταγγελία, ημερ. 18/11/2019, στη σελίδα 3, αναφέρεται ότι:

«... Θεωρούμε επίσης σκόπιμο να αναφερθούμε στη Γνώμη 2/2018 η οποία εκδόθηκε από το Γραφείο Επιτρόπου Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα βάσει του Άρθρου 58(3)(β) του Γενικού Κανονισμού για την Προστασία Δεδομένων (Κανονισμός (ΕΕ) 2016/679) για την Βιντεο-παρακολούθηση στο χώρο εργασίας και τη χρήση βιομετρικών συστημάτων. Παρόλο που η προκείμενη περίπτωση δεν αφορά βίντεο-παρακολούθηση και χρήση βιομετρικών συστημάτων αλλά αφορά συλλογή φωτογραφίας χαμηλής ανάλυσης του υπαλλήλου θεωρούμε σκόπιμο να αναφερθούμε κατά αναλογία στην πιο κάτω αναφορά που περιέχεται στο εν λόγω έγγραφο: “Ως εκ τούτου, η χρήση βιομετρικών συστημάτων (αναγνώριση προσώπου-facial recognition ή δακτυλοσκόπηση) από τους εργοδότες, για σκοπούς ελέγχου της ώρας προσέλευσης και αποχώρησης των υπαλλήλων στο χώρο εργασίας τους, απαγορεύεται. Ο υπεύθυνος επεξεργασίας πρέπει να επιλέγει άλλα μέσα λιγότερο παρεμβατικά/ επαχθή για την ανθρώπινη αξιοπρέπεια από αυτά που συνεπάγεται η συλλογή και χρήση δακτυλικών αποτυπωμάτων. Ως τέτοια μέσα είναι για παράδειγμα το σύστημα του κτυπήματος της κάρτας, οι συχνοί/ απροειδοποίητοι έλεγχοι από το Διευθυντή/ Προϊστάμενο στο σύστημα της κάρτας, η παρουσία ενός επόπτη στο χώρο όπου λειτουργεί το σύστημα ή εναλλακτικά η τοποθέτηση κάμερας παρακολούθησης πάνω από το μηχάνημα κάρτας”. Συνεπώς, θεωρούμε ότι η συλλογή και επεξεργασία της φωτογραφίας χαμηλής ανάλυσης του εργοδοτούμενου σε συνδυασμό με το μηχάνημα κάρτας στο σύνολο του όπως έχει εφαρμοστεί από τους πελάτες μας, δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι είναι υπερβολικό μέτρο (σε αντίθεση για παράδειγμα με κάμερα παρακολούθησης η οποία θα βιντεογραφούσε συνεχώς τα συγκεκριμένα σημεία και δεν θα περιοριζόταν μόνο στις στιγμές που ένας υπάλληλος κτυπά την κάρτα του) προς επίτευξη των πιο πάνω αναφερόμενων σκοπών της ΚΕΟ. Το μέτρο αυτό συνάδει επομένως με τις πρόνοιες του Γενικού Κανονισμού για την Προστασία Δεδομένων...».

14.5. Επιπρόσθετα, στην επιστολή ημερ. 14/2/2020, ο δικηγόρος της Καθ'ης την καταγγελία αναφέρει ότι:

« ... οι πελάτες μας επιθυμούν να διευκρινίσουν ότι η φωτογραφία χαμηλής ανάλυσης που σχετίζεται με το εν λόγω σύστημα δεν αποτελεί βιομετρικό δεδομένο. Δε συλλέγει δηλαδή το εν λόγω σύστημα βιομετρικά χαρακτηριστικά τα οποία είναι μοναδικά, μετρήσιμα, φυσικά γνωρίσματα που χρησιμοποιούνται προκειμένου να αναγνωρισθεί η ταυτότητα ενός ατόμου. Δε θεωρείται επομένως αναγκαίο να εξευρεθούν άλλοι τρόποι καθότι το σύστημα που χρησιμοποιείται δεν αποτελεί σύστημα συλλογής και επεξεργασίας βιομετρικών δεδομένων...».

14.6. Όλες οι πιο πάνω αναφορές που περιέχονται στην Εκτίμηση Αντικτύπου και στις επιστολές του δικηγόρου της Καθ'ης την καταγγελία, εξηγούν ότι η λήψη φωτογραφίας χαμηλής ανάλυσης του υποκειμένου των δεδομένων ήταν η μόνη πρακτική λύση για τους σκοπούς που επιδίωκε η Καθ'ης την καταγγελία να εξυπηρετήσει. Δεν αποκλείω ότι, σε κάποιες περιπτώσεις, η λήψη φωτογραφίας ή βίντεο, όπως σχετικά αναφέρω στην Οδηγία 2/2018, κατά το κτύπημα της κάρτας, πιθανό να είναι επιβεβλημένη. Ωστόσο, σε τέτοιες περιπτώσεις, με βάση την Αρχή της Λογοδοσίας, ο εργοδότης θα πρέπει να είναι σε θέση να αποδείξει ότι, δεν υπάρχει άλλος λιγότερο παρεμβατικός τρόπος για την επίτευξη του επιδιωκόμενου σκοπού, δηλαδή του αποτελεσματικού ελέγχου των υπαλλήλων.

14.7. Στην παρούσα περίπτωση, η Καθ'ης την καταγγελία δεν έχει στοιχειοθετήσει, ούτε και προέκυψε σε οποιοδήποτε στάδιο ότι εφαρμόστηκαν άλλοι τρόποι και μέτρα από μέρους της, π.χ. οι συχνοί/απροειδοποίητοι έλεγχοι από το Διευθυντή/ Προϊστάμενο στο σύστημα της κάρτας, η παρουσία ενός επόπτη στο χώρο όπου λειτουργεί το σύστημα ή ακόμα και η κάμερα, η οποία θα εστίαζε στα χέρια των υπαλλήλων την ώρα που θα χτυπούν την κάρτα και όχι στο πρόσωπο, και να κριθούν ως αναποτελεσματικά ή ως μη κατάλληλα ή ανεπαρκή, ούτως ώστε να επιβεβαιώσουν την επιλογή της λήψης φωτογραφίας χαμηλής ανάλυσης, ως το πλέον κατάλληλο μέτρο για την εξυπηρέτηση των σκοπών που επιδιώκει η Καθ'ης την καταγγελία. Στο πλαίσιο της απασχόλησης, τα μέτρα παρακολούθησης που αποτυπώνουν τη συμπεριφορά του εργαζομένου πρέπει να αποτελούν αναλογική αντιμετώπιση των κινδύνων που αντιμετωπίζουν και να υλοποιούνται με τον λιγότερο παρεμβατικό τρόπο.

14.8. Ως εκ τούτου, σε σχέση με το ερώτημα (α) που θέτω στην παρ. 11 πιο πάνω, η θέση της Καθ'ης ότι, η εγκατάσταση κάμερας με σκοπό τη λήψη φωτογραφίας χαμηλής ανάλυσης του υποκειμένου των δεδομένων (υπαλλήλου) για να ταυτοποιεί ότι ο υπάλληλος που κτυπά την κάρτα είναι ο κάτοχός της και όχι τρίτο πρόσωπο, ως μέτρο ελέγχου, υπακούει στην Αρχή της Ελαχιστοποίησης των Δεδομένων,

απορρίπτεται, αφού η Καθ' ης δεν έλαβε ούτε εξέτασε την λήψη άλλων λιγότερο παρεμβατικών μέτρων, πριν την εφαρμογή του μέτρου αυτού.

15. Σε ότι αφορά στο ερώτημα 13(β), έλαβα υπόψιν τα ακόλουθα:

15.1. Στην Εκτίμηση Αντικτύπου που διενεργήθηκε από μέρους της Καθ'ης την καταγγελία, στη σελίδα 2, στην παράγραφο με τίτλο Φύση επεξεργασίας (Nature of Processing), αναφέρεται ότι:

«... Τα δεδομένα σε σχέση με τον αριθμό κάρτας υπαλλήλου, την ώρα και ημερομηνία εισόδου και εξόδου στον χώρο εργασίας δύναται να διατηρούνται για περίοδο μέχρι επτά (7) ετών από την ημερομηνία συλλογής τους εκτός εάν εκκρεμεί δικαστική διαδικασία και/ή συμβατική διαφορά όπου τα δεδομένα θα φυλάσσονται μεγαλύτερη περίοδο για σκοπούς σύστασης, άσκησης και υπεράσπισης των νομικών απαιτήσεων...»

15.2. Στη σελίδα 5, της ίδιας Εκτίμησης Αντικτύπου, στην παράγραφο με τίτλο ΒΗΜΑ 3: Συμβουλευτική διαδικασία (Consultation process), αναφέρεται ότι:

«Δεν αναζητήθηκε η συμβουλή των υποκειμένων των δεδομένων αλλά ούτε των εκπροσώπων τους καθώς και η καταγραφή και η διαχείριση χρονικών δεδομένων υπήρχε ανέκαθεν ως μέρος της Διαχείρισης Προσωπικού...».

15.3. Επιπρόσθετα, στη σελίδα 7, της ίδιας Εκτίμησης Αντικτύπου, στην παράγραφο με τίτλο ΒΗΜΑ 4: Αξιολόγηση Αναλογικότητας και Αναγκαιότητας, αναφέρεται ότι:

«7. ... Τα υπόλοιπα στοιχεία θεωρήθηκε σκόπιμο, στο παρόν στάδιο τουλάχιστον, να διατηρούνται για περίοδο 7 ετών έχοντας υπόψη τις περιόδους παραγραφής που ισχύουν για παραβίαση συμβατικής σχέσης βάσει του Κυπριακού Δικαίου. Όπως εξηγείται πιο κάτω το ζήτημα του χρόνου διατήρησης θα επαναξιολογηθεί στο εγγύς μέλλον και ειδικότερα μετά το διορισμό DPO».

15.4. Στην επιστολή του δικηγόρου της Καθ'ης την καταγγελία ημερομηνίας 18/11/2019, στη σελίδα 3, αναφέρεται ότι:

«... Ως προς τη διατήρηση των υπόλοιπων δεδομένων, η περίοδος διατήρησης έχει στο παρόν στάδιο καθοριστεί στα 7 χρόνια έχοντας υπόψη τις περιόδους παραγραφής που ισχύουν βάσει του Κυπριακού Δικαίου αναφορικά με συμβατικές διαφορές. Όμως όπως εξηγείται στην Έκθεση Αντικτύπου (Παράρτημα Γ) το ζήτημα αυτό θα επαναξιολογηθεί και θα τροποποιηθεί εάν αυτό κριθεί αναγκαίο. Σημειώνουμε επίσης ότι το φάσμα των δεδομένων που διατηρούνται είναι περιορισμένο στο τι είναι απόλυτα αναγκαίο δηλ. στα στοιχεία που αφορούν τον αριθμό κάρτας υπαλλήλου, την ημερομηνία και ώρα εισόδου/εξόδου και τη φωτογραφία χαμηλής ανάλυσης του υπαλλήλου. Επιπρόσθετα σημειώνουμε ότι όπως εξηγείται και στο Παράρτημα Γ έχει περιοριστεί η πρόσβαση στα συγκεκριμένα στοιχεία...»

15.5. Επιπρόσθετα, στην επιστολή ημερ. 14/2/2020, ο δικηγόρος της Καθ'ης την καταγγελία αναφέρει ότι:

«... Ως προς τη διατήρηση των δεδομένων που αφορούν την ώρα και ημερομηνία εισόδου και εξόδου στο χώρο εργασίας, σημειώνεται ότι η περίοδος διατήρησης έχει στο παρόν στάδιο καθοριστεί στα 7 χρόνια λαμβάνοντας υπόψη τις περιόδους παραγραφής βάσει του Κυπριακού Δικαίου αναφορικά με τις συμβατικές διαφορές (6 χρόνια) και αστικά αδικήματα (3 χρόνια). Εξ' όσων αντιλαμβανόμαστε είναι δυνατό σε σχέση με κάποιον εργοδοτούμενο να προκύψουν δικαστικές διαφορές που αφορούν ζητήματα για τα οποία η περίοδος παραγραφής αγωγίμων δικαιωμάτων σύμφωνα με το Κυπριακό Δίκαιο ανέρχεται στα 6 χρόνια. Είναι δυνατό τα στοιχεία εισόδου και εξόδου να αποτελέσουν σχετική μαρτυρία σε τέτοιες υποθέσεις. Δηλαδή σε σχέση με έναν εργοδοτούμενο δυνατό να προκύψει υπόθεση εκτός από αυτές που περιλαμβάνονται στη δικαιοδοσία του Δικαστηρίου εργατικών διαφορών για τα οποία η περίοδος παραγραφής είναι μικρότερη. Είναι για αυτόν τον λόγο που συμβουλευσαμε τους πελάτες μας όπως διατηρούν τέτοια στοιχεία για περίοδο 7 χρόνων εκτός φυσικά στις περιπτώσεις όπου προκύψει κάποια υπόθεση και θα πρέπει τέτοια στοιχεία εάν είναι σχετικά να διατηρηθούν για όσο διάστημα θα εκκρεμεί η εκδίκαση. Τέλος, όσον αφορά αυτό το ζήτημα, θεωρούμε ότι αντικειμενικά ομιλούντες η διατήρηση τέτοιων στοιχείων για 7 χρόνια δεν αποτελεί υπερβολική περίοδο καθότι τα στοιχεία που περιέχουν την ώρα εισόδου και εξόδου στο χώρο εργασίας δεν είναι τέτοιας φύσης ώστε να δημιουργείται σοβαρός

κίνδυνος για τα δικαιώματα και τις ελευθερίες των υποκειμένων (η υπογράμμιση είναι δική μου). Ταυτόχρονα όμως παραμένουμε στη διάθεση σας για να συζητήσουμε και να προσαρμόσουμε ανάλογα αυτή τη λεπτομέρεια στο μέλλον καθότι το σύστημα έχει μόλις πρόσφατα τεθεί σε εφαρμογή...».

15.6. Συνοπτικά, η Καθ'ης ισχυρίζεται ότι, η περίοδος αποθήκευσης των δεδομένων των υπαλλήλων της για περίοδο επτά (7) ετών είναι απολύτως αναγκαία επειδή, μπορεί να προκύψει μεταξύ της Καθ'ης και των υπαλλήλων της αγώγιμο δικαίωμα, το οποίο, με βάση τον Ν.66(Ι)/2012, όπως τροποποιήθηκε, προβλέπει περιόδους παραγραφής έξι (6) ετών για συμβάσεις και τριών (3) ετών για αστικά αδικήματα. Αντίθετα, οι δικηγόροι των καταγγελλόντων ισχυρίζονται ότι, η οποιαδήποτε διαφορά μεταξύ της Καθ'ης και των υπαλλήλων της θα είναι εργατικής φύσεως, η οποία θα πρέπει να επιλυθεί ενώπιον του Δικαστηρίου Εργατικών Διαφορών, εννοώντας, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 12(10Α) του Ν. 8/1967, όπως τροποποιήθηκε, που, μεταξύ άλλων, προβλέπουν ότι: «Αίτηση στο Δικαστήριο Εργατικών Διαφορών υποβάλλεται εντός δώδεκα μηνών από την ημερομηνία κατά την οποία ανέκυψε το προς υποβολής αιτήσεως δικαίωμα ή εντός εννέα μηνών από την απάντηση του Ταμείου για πλεονάζον προσωπικό».

15.7. Έχω την άποψη ότι και οι δύο θέσεις πάσχουν καθότι, ούτε ο Νόμος 66(Ι)/2012 ούτε ο Νόμος 8/1967 αποτελεί νομική βάση για τον καθορισμό της περιόδου αποθήκευσης των υπό αναφορά δεδομένων. Και οι δύο Νόμοι προβλέπουν περιόδους εντός των οποίων μπορούν να ασκηθούν αντίστοιχα δικαιώματα, όμως δεν δημιουργούν, ταυτόχρονα, υποχρέωση διατήρησης κάποιων δεδομένων με σκοπό την άσκηση αυτών των δικαιωμάτων. Εξάλλου, αν αποδεχόμουν τις θέσεις ότι, οι Νόμοι αυτοί θα μπορούσαν να αποτελέσουν κριτήριο για τον καθορισμό του χρόνου αποθήκευσης των υπό αναφορά δεδομένων, θα έφτανα στο παράδοξο συμπέρασμα ότι, όλα τα δεδομένα που συλλέγουν όλοι οι υπεύθυνοι επεξεργασίας οι οποίοι εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του ΓΚΠΔ, θα έπρεπε να αποθηκεύονται για περιόδους ανάλογες αυτών που προβλέπουν οι εθνικές τους νομοθεσίες για την επίλυση εργατικών και αστικών διαφορών, αντίστοιχα, πράγμα που καταστρατηγεί τόσο το γράμμα όσο και το πνεύμα του ΓΚΠΔ.

15.8. Τα υπό αναφορά δεδομένα, δηλαδή, ο αριθμός κάρτας υπαλλήλου, η ημερομηνία και η ώρα εισόδου/εξόδου του κάθε υπαλλήλου, αποθηκεύονται στο σύστημα που εγκατέστησε η Καθ'ης, για πολύ συγκεκριμένους σκοπούς, δηλαδή τον έλεγχο της τήρησης του ωραρίου και την μισθοδοσία και, με βάση την Αρχή της Περιόδου Αποθήκευσης, μοναδικός παράγοντας/ κριτήριο για τον καθορισμό της περιόδου αποθήκευσής τους, υπό μορφή που επιτρέπει την ταυτοποίηση των υπαλλήλων, πρέπει να είναι ο χρόνος που απαιτείται για την εκπλήρωση των σκοπών αυτών. Η αποθήκευσή τους για μεγαλύτερα διαστήματα, μπορεί να γίνει μόνο για σκοπούς αρχειοθέτησης προς το δημόσιο συμφέρον ή για σκοπούς επιστημονικής ή ιστορικής έρευνας ή για στατιστικούς σκοπούς. Στην προκειμένη περίπτωση, οι σκοποί αυτοί δεν τυγχάνουν εφαρμογής ή τουλάχιστον, η Καθ'ης δεν τους έχει θέσει ενώπιον μου. Ως εκ τούτου, η θέση της η Καθ'ης ότι, η περίοδος αποθήκευσης των δεδομένων των υπαλλήλων της για περίοδο επτά (7) ετών είναι απολύτως αναγκαία, απορρίπτεται.

16. Περαιτέρω, θα πρέπει να ληφθεί υπόψιν ότι, η απόφαση της Καθ'ης την καταγγελία να εγκαταστήσει κάμερα χαμηλής ανάλυσης και η απόφασή της να διατηρεί τα δεδομένα των υπαλλήλων της για περίοδο επτά (7) ετών, λήφθηκαν χωρίς να έχουν προηγουμένως τύχει διαβούλευσης με τους υπαλλήλους ή τις συντεχνίες τους.

16.1. Ο δικηγόρος της Καθ'ης την καταγγελία στην εκτίμηση αντικτύπου που έστειλε αναφέρει ότι δεν ζητήθηκε η συμβουλή ούτε των υπαλλήλων, ούτε των εκπροσώπων τους καθώς η καταγραφή και διαχείριση χρονικών δεδομένων υπήρχε ανέκαθεν ως μέρος της Διαχείρισης Προσωπικού. Το γεγονός ότι η Καθ'ης την καταγγελία προγενέστερα συνέλλεγε και διατηρούσε δεδομένα χωρίς να δικαιολογείται ο χρόνος φύλαξης τους, αυτό δε σημαίνει ότι μπορεί να συνεχίζει να το πράττει και επιπλέον, θα μπορούσε στο πλαίσιο αυτής της αναβάθμισης του συστήματος να προβεί σε διαβούλευση με τους εμπλεκόμενους, ούτως ώστε να διορθωθούν τυχόν στρεβλώσεις του παρελθόντος.

16.2. Πέραν του ότι, με βάση το Άρθρο 35(9) του ΓΚΠΔ, η Καθ'ης την καταγγελία, κατά την εκπόνηση της εκτίμησης αντίκτυπου ενδεικνυόταν να ζητούσε την άποψη των υπαλλήλων της ή των εκπροσώπων τους, για μέτρα που προτίθετο να λάβει, αυτό επιβαλλόταν και από την Αρχή της Διαφάνειας.

16.3. Για σκοπούς διαφάνειας κρίνεται απαραίτητη η συμμετοχή αντιπροσώπων των υπαλλήλων (π.χ. συντεχνιών) κατά τις συζητήσεις που λαμβάνουν χώρα **πριν** από τη λήψη μέτρων που συνεπάγονται τον

έλεγχο και /ή εποπτεία του προσωπικού μέσω της επεξεργασίας των προσωπικών τους δεδομένων. Σχετικό είναι το πιο κάτω απόσπασμα από τη Γνώμη της Ομάδας Εργασίας του Άρθρου 29, «Opinion 2/2017 on data processing at work»:

«6.3 Transparency

*Effective communication should be provided to employees concerning any monitoring that takes place, the purposes for this monitoring and the circumstances, as well as possibilities for employees to prevent their data being captured by monitoring technologies. Policies and rules concerning legitimate monitoring must be clear and readily accessible. The Working Party recommends involving a representative sample of employees **in the creation and evaluation of such rules and policies** as most monitoring has the potential to infringe on the private lives of employees.».*

Δ. Συμπέρασμα – Κατάληξη:

17. Υπό το φως των ανωτέρω και ασκώντας τις εξουσίες που μου απονέμουν οι διατάξεις του Άρθρου 58(1)(δ) ενημερώνω την Καθ'ης την καταγγελία ότι:

17.1. Σε σχέση με το ερώτημα (α) που θέτω στην παρ. 13 πιο πάνω, η εγκατάσταση κάμερας από την Καθ'ης με σκοπό τη λήψη φωτογραφίας χαμηλής ανάλυσης του υποκειμένου των δεδομένων (υπαλλήλου) για να ταυτοποιεί ότι ο υπάλληλος που κτυπά την κάρτα είναι ο κάτοχός της και όχι τρίτο πρόσωπο, ως μέτρο ελέγχου, χωρίς να έχει λάβει υπόψιν ή να έχει εξετάσει την λήψη άλλων λιγότερο παρεμβατικών μέτρων, πριν την εφαρμογή του μέτρου αυτού, παραβαίνει την Αρχή της Ελαχιστοποίησης των Δεδομένων και ως εκ τούτου δεν μπορεί να γίνει αποδεκτή.

17.2. Σε σχέση με το ερώτημα (β) που θέτω στην παρ. 13 πιο πάνω, ο χρόνος διατήρησης των δεδομένων εισόδου/εξόδου των υπαλλήλων (αριθμός κάρτας υπαλλήλου, ημερομηνία και ώρα εισόδου/εξόδου) για περίοδο επτά (7) ετών, για σκοπούς άσκησης αγώνιμων δικαιωμάτων, παραβαίνει την Αρχή του Περιορισμού της Περιόδου Αποθήκευσης.

17.3. Με βάση το Άρθρο 58(2) του ΓΚΠΔ, έχω εξουσία να επιβάλω διοικητική κύρωση στην Καθ'ης για τις πιο πάνω παραβάσεις, που περιλαμβάνει και δυνατότητα επιβολής διοικητικού προστίμου με βάση το Άρθρο 83 αυτού. Ωστόσο, λαμβάνοντας υπόψιν:

(α) όλους τους παράγοντες που εκτίθενται στο Άρθρο 83(2) του ΓΚΠΔ,

(β) ότι, σε όλα τα στάδια της εξέτασης του παραπόνου αυτού, η Καθ'ης την καταγγελία είχε συνεργασία με το Γραφείο μου,

(γ) ότι, η υπόθεση θα μπορούσε να αποφευχθεί αν η Καθ'ης την καταγγελία διαβουλευόταν τα μέτρα που έλαβε με τους υπαλλήλους της ή τους εκπρόσωπούς τους,

(δ) ότι, η Καθ'ης την καταγγελία έλαβε αρκετά μέτρα για συμμόρφωση με τον ΓΚΠΔ, ιδίως όσον αφορά στην υποχρέωση ενημέρωσης των υπαλλήλων της και

ασκώντας τις εξουσίες που μου απονέμουν οι διατάξεις του Άρθρου 58(2).(δ) του ΓΚΠΔ, θεωρώ προσφορότερο σε πρώτη φάση, να δώσω στην Καθ'ης την καταγγελία την κάτωθι εντολή:

(α) να αναστείλει την εγκατάσταση του αναβαθμισμένου συστήματος κτυπήματος κάρτας που περιλαμβάνει και την εγκατάσταση κάμερας και να καταστρέψει το υλικό που έχει συλλεγεί, άμα τη λήψη της παρούσας και ενημερώσει το Γραφείο μου για τις ενέργειες και

(β) να επιλέξει μέσα από διαφανείς διαδικασίες, με τη συμμετοχή των αντιπροσώπων των εργοδοτούμενων, διαφοροποιημένα μέτρα/λύσεις τα οποία να είναι κατάλληλα και επαρκή και τα οποία να διασφαλίζουν τα εχέγγυα νομιμότητας, διαφάνειας, διατήρησης, αναλογικότητας και ασφάλειας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και όπως μου υποβληθεί προσχέδιο των εν λόγω διαδικασιών μέχρι τις 4/12/2020.

17.4. Σε περίπτωση που η Καθ'ης την καταγγελία δε συμμορφωθεί με την πιο πάνω εντολή εντός των προαναφερόμενων προθεσμιών, θα εξετάσω την αναγκαιότητα λήψης αυστηρότερων διοικητικών μέτρων εναντίον της.

Ειρήνη Λοϊζίδου – Νικολαΐδου
Επίτροπος Προστασίας
Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα